
Так, Ганна впроваджує свої наукові розробки в практичну діяльність організації та презентує їх на конкурсі науково-дослідних робіт. Зокрема, вона акцентує як можна впровадити європейський досвід в сфері креативного сільського туризму в Етноселі «Дивосвіт» та як диверсифікувати його діяльність.

Важливо зазначити, що Запорізький національний університету підписав Угоду про співробітництво з ЗОГО «Дивосвіт» № 216 від 04.02.2022 року та активно співпрацює зі стейхолдером. Така співпраця надає можливість студентам виконати програму виробничої практики в цій організації, здійснювати наукові дослідження, поєднуючи з волонтерською діяльністю та розвиваючи «м'які навички».

В результаті такої співпраці здобувачі вищої освіти розвивають навички створення нових проектів, дизайну, роботи з документами та презентаціями, фінансовими розрахунками, перекладацькою практикою. Також отримують досвід командної роботи, роботи над проектами для отримання міжнародних грантів, втілення нових ідей у життя, роботи над помилками та вирішування складних ситуацій. Студенти відмічають, що волонтерська діяльність в ГО «Дивосвіт» - це, з однієї сторони, сприяння розвитку сільського туризму в Запорізькій області, а з іншої сторони, чудова можливість для студентства проявити свої найкращі вміння, використати знання на практиці, самовдосконалитися та отримати цінний досвід, та головне – не боятися помилок та працювати над собою.

Література:

1. Венгерська Н. Представники економічного факультету поєднують волонтерство в галузі сільського туризму з практичною та науково-дослідницькою діяльністю. URL: <https://www.znu.edu.ua>

Олександр КОЛОТУХА

Національний авіаційний університет, м. Київ,

Олена МИРГОРОДСЬКА

Херсонський державний аграрно-економічний університет

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ ЯК БАЗОВА ОСНОВА ТУРИЗМОЛОГІЇ

На сьогоднішній день туристська діяльність перетворилася на одне із найважливіших соціально-економічних явищ сучасності. Стаючи глобальним явищем, вона втягувала в свою орбіту не тільки галузі господарства, що її обслуговують, а й науку. Наука покликана проаналізувати, організувати та спрогнозувати туризм як масове соціальне явище.

Необхідність теоретичного осмислення туризму обумовлене рядом причин: широкомасштабністю туристської діяльності, планетарним характером здійснення подорожей, необхідністю наукового обґрунтування сталого розвитку туризму, узгодженням різних підходів до вирішення загальних завдань туристської галузі. Накопичений фактичний матеріал туристської діяльності потребує розгорнутої оцінки, упорядкування, узагальнення. Таку роль покликана відіграти теорія туризму – *туризмологія*, сутність якої полягає у визначенні основних теоретичних положень і концептуальних моделей туризму, в тому числі і просторових. Актуальним теоретичним завданням виступає узгодження розуміння та інтерпретації окремих видів туризму, удосконалення соціально-економічної концепції туризму, розробка моделей туристських територій, дослідження ресурсної бази туризму.

При тому, що організація туристської діяльності носить комплексний характер, в ході розгортання наукових досліджень виразно виявилася саме «географічність» проблем її розвитку, оскільки ця діяльність органічно пов'язана з властивостями географічного середовища та територіально диференційована.

Якщо туризм розглядати як загальну міждисциплінарну проблему, то у її розробці помітну роль відіграє географічна наука. Для цього географія має певні методологічні переваги, зокрема:

-
- об'єктом її досліджень є ландшафтна оболонка Землі, географи вивчають вплив природного середовища на суспільство, з одного боку, і зворотні процеси перетворення й трансформації природи у процесі життєдіяльності суспільства, в т.ч. і туристської діяльності, – з іншого;
 - географія чи не єдина серед наук, яка охоплює своєю предметною областю і природу, і суспільство;
 - географія досліджує просторові поєднання – комплекси природних і соціально-економічних компонентів природних, господарських і природно-господарських територіальних систем;
 - географія вивчає особливості територіальної організації середовища, населення, туристської діяльності, систематизує і типізує їх характерні просторові поєднання, обґрунтовує раціональність комплексу «природа-населення-господарство (туризм)».

Отже, саме географія є фундаментом вивчення туризму, оскільки туризм є географічним за своєю природою. Адже здійснюється він в природних місцевостях, включає пересування та діяльність у географічному просторі, і є діяльністю, в якій і характеристика місця, і самоідентифікація особистості формуються через відносини, що виникають, місцем, ландшафтом і людьми.

Протягом декількох десятиріч туризм був фрагментом географічного вивчення рекреації. Але при всій різноманітності туризму є одна особливість, яка відрізняє його від усіх інших форм рекреаційної діяльності. Туризм – просторове явище. Саме ця теза тісно пов'язує його з географією, яка розглядає природні та соціальні процеси в їх просторовому виразі. Тому то український географ М. Крачило і виділив *географію туризму* в окрему географічну дисципліну. За його визначенням, «*географія туризму* – це географічна наука, яка вивчає територіальну організацію туристського господарства, умови та особливості його розвитку в різних районах та країнах» [1, с. 5].

Отже географія туризму лише порівняно недавно сформувалася як самостійна туризмознавча та географічна дисципліна з власним об'єктом та предметом дослідження. Предметом дослідження географії туризму, за визначенням фахівця туризму А. Александрової, виступає територіальна організація (самоорганізація) туристської діяльності людей. Вона визначає *географію туризму* як «галузеву дисципліну соціально-економічної (суспільної) географії про просторові закономірності та особливості функціонування і розвитку територіальних систем організації (самоорганізації) туристської діяльності людей» [2, с. 17]. У цьому визначенні надзвичайно важливою нам видається вказівка на принцип самоорганізації туризму. Адже, поняття самоорганізації є одним з ключових у географії туризму.

Географія туризму – це наука, що вивчає подорожування та туризм в якості галузі людської діяльності і особливо як феномен місця. З географічної точки зору туризм складається з місць походження туризму (або генеруючих туризм областей), туристських місць призначення (або місць пропозиції туризму) та взаємовідносин (зв'язків) між місцем походження та призначення туризму, які включають транспортні маршрути та мотивації подорожуючих.

Географія туризму, як складова частина, в першу чергу, туризмології, а також соціально-економічної географії, розглядає такі проблеми:

- закономірності в розміщенні туристських ресурсів та їх використання, розробка критеріїв їх оцінки та обліку;
- територіальні відмінності в розвитку матеріальної бази туризму та її використанні;
- аналіз мережі туристських маршрутів, напрямків та інтенсивності потоків туристів, їх вплив на ландшафти;
- регіональну специфіку туристського обслуговування, туристську спеціалізацію різних регіонів, рекреаційно-туристське районування території певної країни та кожного її регіону.

Література:

1. Крачило Н.П. География туризма: Учебное пособие. К.: Вища школа, 1987. 208 с.
2. Александрова А.Ю. Теоретические основы географии туризма. *Туризм и культурное наследие. Межвузовский сборник научных трудов.* С. 10-18.

Тетяна БОЖУК

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ ДЕСТИНАЦІЇ ЧИ ВИДИ ТУРИЗМУ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ

У науковій і навчальній літературі можна натрапити на велику кількість різноманітних видів туризму, напр. понад 300 зафіксовано у праці М. П. Кляпа і Ф. Ф. Шандора [2]. Такою ж різноманітною є і система класифікаційних ознак: за значенням, характером організації, терміном і тривалістю подорожі, віком мандрівників, інтенсивністю туристичних потоків, територіальною ознакою, масштабом охопленої території, залежно від мети подорожі і транспортних засобів тощо.

На нашу думку, таке різноманіття видів туризму є суто теоретичне й потрібне – лише для статистів. Насправді для туриста/рекреанта важлива реалізація його потреб на певній території її можливими властивостями (ресурсним та інфраструктурним забезпеченням, набором необхідних рекреаційно-туристичних послуг), що відповідає розумінню рекреаційно-туристичної дестинації (РТДе). У зв'язку з цим визначено співвідношення між існуючими видами туризму (в основу виділення яких покладено такий критерій як основна мета подорожі) й типами РТДе (для потреб активного відпочинку та стаціонарної рекреації, для потреб лікування та оздоровлення, для потреб історико-культурного і релігійного пізнання). Результати проведеного дослідження відображено на Рис. 1-3.

Окрім названих видів туризму, приурочених до певного типу РТДе, існують види туризму, що не вписуються у запропоновану класифікацію. Серед них науковий; навчальний або навчальні тури; діловий або економічний; конгресний; промисловий; індустріальний; екзотичний; біологічний; гастрономічний; винний; сиро-винний; туризм VIP (елітарний); соціальний; туризм одиноких сердець; секс-туризм; шоп-туризм чи шопінговий; прикордонний; хобі-туризм; дипломатичний; майданний; сентиментальний; віртуальний; стаціонарний; альтернативний, волонтерський, туризм внутрішньо переміщених осіб тощо.

Рис. 1. Види туризму і РТДе для потреб активного відпочинку та стаціонарної рекреації [2]